

Spændinger. Donald Trump har allerede før sin tiltrædelse som amerikansk præsident sat sindene i kog i Beijing. Vil han sende USA på en farefuld konfrontationskurs med Kina?

Storpolitik uden sikkerhedssele

Af PETER HARMSEN

Den kinesiske udfordring har det med at krybe op ad dagsordenen tidligt i hver ny amerikansk præsidents embedsperiode. Forholdet mellem USA og Kina – verdens to største økonomier – er så centralt, at det dårligt kan være anderledes. Men i tilfældet Donald Trump er det sket allerede mange uger inden hans edsafslæggelse den 20. januar.

Der var ikke engang gået en måned efter Trumps valgsejr, før den 70-årige New York-rigmand i begyndelsen af december talte ti minutter over telefonen med Taiwans præsident Tsai Ing-wen. Det var første gang i næsten fire årtier, at en siddende eller nyvalgt amerikansk leder havde taget et sådan skridt.

Det er der gode grunde til. For Kina kræver af sine diplomatiske venner, herunder USA, at de afholder sig fra at have officielle forbindelser med det lille taiwanske demokrati. Kravet er et konkret udtryk for Beijings princip om ét Kina, der består af både det kinesiske fastland og af Taiwan – et princip, som Trump også har nået at sætte spørgsmålstegn ved, med øjeblikkelig kinesisk vrede som resultat.

»Princippet om ét Kina er selve den politiske klippegrund, som udviklingen af det kinesisk-amerikanske forhold hviler på,« sagde det kinesiske udenrigsministeriums talsmand Geng Shuang ved et pressemøde i december. »Hvis det blev kompromitteret, ville der ikke kunne blive tale om en sund og stabil udvikling af vores forhold.« Avisen Huanqiu Shibao kaldte samtidig Trump »uvidende som et barn«.

Kravet på Taiwan er helt centralt for kinesisk selvforståelse, og Trumps signaler har derfor potentialet til for alvor at skabe ravage i USAs forhold til Beijing.

»En ny kold krig er mulig, men på nuværende tidspunkt endnu usandsynlig. USA og Kina er uenige på vigtige områder, og de skal være meget forsigtige med, hvordan de opfører sig, for ellers kan det føre til krise og endda konflikt,« siger Wang Jianwei, ekspert i international politik ved Macaos Universitet.

»Samtidig forstår Kinas ledere, og forhåbentlig også den kommende præsident Trump, hvor meget der står på spil. Hvis de ikke forvalter forholdet yderst varsomt, vil det ikke bare skade deres egne landes interesser, men også være en trussel mod fred og stabilitet i regionen, og hele verden som sådan.«

Udenrigspolitik per Twitter

Trump tolkes, i Beijing som i mange andre hovedstæder, som en mand, der på grund af manglende politisk erfaring i høj grad må lade sig vejlede eller endda styre af sine rådgivere. Det giver i den nuværende overgangsperiode særlig magt til personer med en speciel interesse for enkeltsager, herunder Taiwan.

Samtidig er der tale om en mand, der endnu ikke har skilt sig af med vaner, mange vil opfatte som uforenelige med klodens vigtigste embede.

Det gælder måske især tendensen til at kommunikere med offentligheden via Twitter. »Spurgte Kina os, om det var OK,« skrev han for eksempel i et nyligt tweet, »at bygge et massivt militært kompleks i Det Syd kinesiske Hav? *I don't think so.*« Beijing er uden tvivl irriteret, men væbner sig indtil videre med tålmodighed, vurderer Guo Baogang, en kinesiskfødt politolog fra Dalton State College.

»Kineserne vil sikkert i første omgang vente og se, hvad der sker. Siden Donald Trump endnu bare er i lærlingefasen i sit nye job, er der stadig meget, han skal nå at vænne sig til. Indtil videre har han mest af alt handlet som en privat borger. Jeg tror ikke, at den kinesiske regering vil føle sig forpligtet til at reagere på hvert eneste af hans tweets,« siger han.

Den store lakmusprøve af Trumps evner kan ikke desto mindre komme hurtigt og pludseligt. Det kunne ske i form af en storpolitisk krise, eventuelt foranlediget af Beijing. Man fik en fornemmelse af, hvordan et sådant scenarie kan udvikle sig, da Kinas flåde tidligere i december opsnappede og beslaglagde en ubemandet amerikansk undervandsdrone i Det Syd kinesiske Hav.

Det vakte stor opmærksomhed i amerikansk presse, og Trump langede hurtigt ud efter den kinesiske konfiskering på Twitter. Kina frigav dronen efter mindre end en uge med en bemærkning om, at sagen beklageligvis var blevet blæst ud af proportioner i USA.

Derpå konstaterede Trump i et nyt tweet: »Vi burde fortælle Kina, at vi ikke vil have den drone, de stjål, tilbage – lad dem beholde den!«

Uberegnelig eller pragmatisk?

Hvis Trump mere eller mindre eksplicit viderefører sin forgænger Barack Obamas politik med øget fokus på Asien frem for Europa og Mellemøsten, kan det være et spørgsmål om tid, før det kommer til en politisk konfrontation med Kina. Et optimistisk scenarie er, at Trump i så fald vil vokse med opgaven, mener Andrew Tan, en sikkerhedsekspert fra University of New South Wales.

»Trump beundrer stærke ledere som Ruslands præsident Putin og mener, at USA bør respekteres over hele verden. Men hvis en krise skulle ende med at eskalere, så må man på den anden side huske på, at Trump også er pragmatisk og uideologisk. Det mest sandsynlige er, at han vil lære at løbe kalkulerede risici og ikke handle overilet,« siger han.

Af samme årsag har Beijing, endnu i hvert fald, heller ikke reageret alt for voldsomt på Trumps løfter om at stemple Kina som en valutamanipulator. Det samme gælder truslerne fra Trumps kampagnedage om at indføre en 45 procents-told på importerede kinesiske varer.

De kinesiske beslutningstagere er velinformerede om, hvordan det amerikanske demokrati fungerer. Og de er udmærket bekendt med, at et flertal af amerikanske præsidentkandidater i nyere tid har været høje i forhold til Kina under valgkampen for derefter hurtigt at erkende, at det i virkelighedens verden ikke er så enkelt at konfrontere Beijing.

»Jeg kan levende forestille mig, at regeringsansatte kinesiske analytikere er under et helt tosset arbejdspress for at finde hoved og hale i, hvad der sker, og for at få en fornemmelse af den kurs, Trump vil udstikke,« siger Yuan Jingdong, en Kina-kender ved University of Sydney.

Samtidig må kinesernes forståelse for det amerikanske

system også hjælpe dem til den erkendelse, at Trump står i en særlig form for knibe. Selv hvis han ønsker at moderere sig, kan han ikke flytte sig alt for langt fra sine valgkampsløfter, fordi han risikerer at skuffe det bagland af globaliserings skeptikere fra middel- og arbejderklassen, der sikrede ham sejren.

Usentimentale realister

Trump har således på en måde malet sig op i et hjørne med sin negativt ladede retorik over for Kina. Hvis han skal undgå at komme i konflikt med sine kernevælgere, er han nødt til at levere, om det så er symbolsk. Måske vil Kina give ham, hvad han har brug for. T.Y. Wang, Kina-ekspert ved Illinois State University, peger på, at Trump i sin valgkampagne har koncentreret sig om handel, hvor Kina lettere kan gå på kompromis end for eksempel vedrørende Taiwan-spørgsmålet.

»Hvis Beijing kan give nogle indrømmelser, som Trump kan vise til sine støtter som tegn på, at han har vundet over for Kina økonomisk, er det muligt, at det kinesisk-amerikanske forhold kan forblive stabilt,« siger han.

Men hvad nu, hvis forholdet til Trump-regeringen går i hårdknude? De kinesiske ledere er usentimentale realister, som i bund og grund mener, at diplomati er bestemt af staters permanente interesser. Derfor kan forholdet til USA

også overleve fire eller endda otte år med et køligt forhold på topniveau. Kina kan i en sådan situation vælge at skrue op for interaktionerne via alternative kanaler, for eksempel erhvervs-økonomiske eller akademiske.

Men det er ikke det samme som at sige, at idiosynkratiske egenskaber hos beboeren i Det Hvide Hus ingen rolle spiller for kineserne, eller mere specifikt: deres præsident Xi Jinping. Personlige kontakter – *guanxi* – er ekstremt vigtige i alle andre sociale sammenhænge i Kina, og de må antages at have en vis betydning på det storpolitiske plan. Guo Baogang fra Dalton State College vurderer:

»Ændringer i ledelsen betyder noget på begge sider. Så længe der er fælles interesser, vil der også være et fælles ønske om at holde forholdet på ret køl og finde måder at forbedre det på, når det er i vanskeligheder. Det ville ikke være nogen god idé, hvis lederne i Beijing valgte at give Donald Trump utilstrækkelig opmærksomhed,« siger han.

»Det er derimod tilrådeligt for de kinesiske ledere at tage ham alvorligt og også have kontakter med ham bag facaden. Husk på, at der ligeledes er en stærk mand ved magten i Kina, som også ønsker at ruske op i status quo. Xi og Trump skal lære at trykke hinanden i hånden og løse deres problemer til det fælles bedste.«

Forvalter Trump og Beijing ikke forholdet mellem USA og Kina yderst varsomt, »vil det ikke bare skade deres egne landes interesser, men også være en trussel mod fred og stabilitet i regionen, og hele verden som sådan,« mener Wang Jianwei fra Macaos Universitet. FOTO: DOUG MILLS

SALE

Fantastiske besparelser på udstillingsenge

BEGRÆNSET ANTAL - FØRST TIL MØLLE

Vi skifter vores udstillingsenge ud og giver dig store besparelser på udstillingsenge i en meget begrænset periode. Opdag hvad Hästens kan gøre for din søvn.

hastens.com

Hästens
Since 1852

HILLERØD SLOTSGADE 49, 3400 HILLERØD, TLF. 36 72 00 40
KØBENHAVN CITY KR. BERNIKOWS GADE 6, 1105 KØBENHAVN K, TLF. 33 24 22 17
LYNGBY NØRGAARDSVEJ 1, 2800 LYNGBY, TLF. 36 72 00 40
RØDOVRE ROSKILDEVEJ 301, 2610 RØDOVRE, TLF. 36 72 00 40
VESTERGAARD MØBLER MERKURVEJ 3, 4700 NÆSTVED, TLF. 55 77 49 49
FREDERIKSBERG ANTON DAM, GAMMEL KONGE VEJ 90, 1850 FREDERIKSBERG C, TLF. 33 24 22 17